

LIBRIS

We know
books

HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU

LOGODNICUL

Ediție îngrijită de Maria Anghel

Editura CARTHEMIA

București, 2026

Toate drepturile prezentei ediții sunt rezervate Editurii CARTHEMIA. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă sub altă formă fără acordul prealabil scris al editurii.

Prezenta ediție a fost revizuită în conformitate cu normele limbii literare actuale.

Redactare și corectură: Maria Anghel

DTP: Nicoleta Radu

Copertă: Tatiana Daniela Popescu

Copyright © Editura CARTHEMIA, 2026

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PAPADAT-BENGESCU, HORTENSIA

Logodnicul / Hortensia Papadat-Bengescu ; ed. îngrijită de Maria Anghel. - București : Carthemia, 2026
ISBN 978-630-6759-15-6

I. Anghel, Maria (ed.)

821.135.1

Editura CARTHEMIA

București, str. Osiris nr. 24, sector 5

Tel.: 0753.103.442

e-mail: info@carthemia.ro

www.carthemia.ro

PARTEA I

Era umed. Pica din ceață. Costel călca delicat pe trotuarul asudat. Traversa fără ca un strop să-i păteze pantofii sticloși sau marginea pantalonului larg. Strânse pardesiul englezesc pe corp, potrivit gulerul la locul lui cu o mișcare cochetă a gâtului.

„Bine că nu e ger și zăpadă!... Februarie!... Gata cu iarna!...” Trăsese la fit încă un an cu paltonul. La iarna viitoare, blană! Dacă o vrea Dumnezeu!

Erau vreo doi ani de când dorea haină cu blană... Adică, la drept, numai gulerul! *Col châte*, larg, bogat, de vizum și cu bordură. Croiala însă, ca pentru o haină îmblănită... Se și vedea îmbrăcat!

Dacă ar fi avut blana chiar din iarna asta, erau bani stricați la clima dulce ce fusese... În schimb ar fi „epatat” cu ea pe doamna în gri, pe marchiza de la conferințe.

Cu o mișcare din șolduri își potrivea cordonul pardesiului, care se lăsa uneori în jos, și, luându-și pasul elastic de june „șic”, intra pe o ușă laterală a Casei Școalelor. Înainte se uită însă cu precauțiune în stradă. Nu cumva să treacă din întâmplare vreun coleg și să-l zeflemisească o lună întregă la birou:

– Costel Petrescu la Casa Școalelor, asistând de două ori pe săptămână, regulat, la conferințele pentru adulți ale profesorului Dumitriu de la belle-arte.

Ar fi fost un haz cu spirite de care n-avea nici o poftă.

Costel Petrescu se trăgea dintr-o familie de dascăli; tatăl lui, al treilea din neam, era dascăl la Biserica Domnească din Brăila și avea ceva pământ; la țară. Mama lui fusese institutoare în comuna unde aveau acel pământ; după căsătorie demisionase, dar Costel ține mult la faptul că mamă-sa făcuse parte din învățământ.

Costel, venit de vreo șase ani la București pentru Drept, reușise să se prenumere printre tinerii la modă – e drept, ca de

mâna a doua -, dar bine cunoscuți la Mircea și în unele dancinguri - tot de mâna a doua - clasa cea mai răspândită de altfel. El nu prea dansa, nu-i plăcea și mai era și funcționar la o bancă, ceea ce îi impunea unele rezerve. Când ziceai însă Costel, se știa de cine e vorba într-un anumit mediu.

La această situație, destul de strălucită, băiatul dascălului Petre ajunsese fără multă osteneală. Îi plăcuse totdeauna hainele curate și frumoase, de aceea cu banii pentru instalarea de student își comandase un rând nou de haine după ultima modă, ceea ce îl așezase de la început și aproape fără voie printre alți câțiva tineri bine îmbrăcați.

Aceia, e drept, nu erau studenți în anul întâi; aveau alte ocupații, care le lăsau mult timp liber. Timp liber îi trebuise și lui Costel, de aceea chiar pierduse, din lipsă de frecvență, anul întâi. Până la urmă tot își trecuse examenele de-al doilea în vreo patru ani, dar se înnămolise la dreptul internațional de-al treilea - „ca toată lumea”, zicea el.

Banii pentru cărți și taxe mergeau de-a dreptul la haine și cravate; cu acelea își ținea rangul. De citit, citea de la colegi, iar camera îi era modestă, deoarece un băiat stă prea puțin timp acasă. La masă nu era lacom și n-avea temperament costisitor.

După patru ani, dascălul tăiase scurt subsidiile destinate studiului: „Acum ai carieră!” hotărâse. Costel de altfel se proclamase, pentru Brăila, licențiat. Ce știa dascălul Petre în privința vieții și a carierei unui tânăr la București! Om simplu, de la care nu puteai pretinde înțelegere.

Fusese atunci pentru Costel un moment greu de trecut, dar găsisse destul de repede un loc la o bancă particulară, grație cunoștințelor bune pe care le avea. Mamă-sa îi mai trimitea din când în când câte un mandat din economiile ei: „de cravate” ba și „de chirie”.

La bancă, Costel avea trei mii de lei pe lună... Alții luau mai mult, dar și munceau mai mult. Totuși, Costel lucra zilnic trei ore înaintea dejunului și două după, adică făcea act de prezență, căci

pentru un sutar bătrânul Dighiu, contabil vechi, îi punea registrele la punct. Celorlalți le da țigări, ceea ce îl făcea simpatic. Țigările le avea gratis de la Lupescu - un tip. Tot el îi găsisse slujba la bancă. Costel fuma rar câte una.

La birou nu era prea mult de lucru; biroul nu-l obosea, mai ales că mai și lipsea uneori. E drept că a doua zi intra cu frica să nu fie dat afară; pentru a se despăgubi de astfel de emoții umilitoare, sâmbăta după-amiaza lipsea mai de regulă, fiindcă directorul lipsea și el. Sâmbăta după-amiaza, junele Costel își revizua hainele și pe seară se ducea la bodegă și la dancing.

De la un timp însă, Costel era dat dezertor și de la bodegă și de la dancing.

- Unde-ai pierit? întreba câte un prieten când îl prindea pe stradă.

- Te-ai plasat pesemne și faci pe ingratul! îi zicea altul, măsurându-l de sus în jos și de jos în sus.

În timpul inspecției, Costel pălea. Negreșit, era tot bine îmbrăcat, dar el știa unele dureri ale vestonului sau macularea invizibilă a gulerului. Amănunte ale vieții scumpe, asupra cărora era foarte susceptibil.

Dacă inspecția era însă satisfăcătoare, Costel, răsuflând, glumea:

- Când ai să mă vezi cu blană de vizum, atunci stăm de vorbă despre plasare! - și trecea grăbit mai departe ca să nu fie nevoit să dea explicații.

Pentru blană el se gândea la un împrumut și la rate, iar în ce privea absențele... Atât mai lipsea, să fie văzut la Casa Școalelor, pentru ca dispoziția umoristică a „bandei” să aibă aliment. Îi știa cum sunt; le trebuia un subiect de glumă, o victimă; l-ar fi urmărit, ar fi făcut cine știe ce spirite de prost gust și i-ar fi descoperit secretul - dublul secret. Tot programul i s-ar fi stricat.

Nici pe el, vezi bine, nu l-ar fi prins nimeni pe la Casa Școalelor dacă n-ar fi fost „motive”. Întrucât îl putea interesa cursul profesorului Dumitriu! De multe ori nici nu știa subiectul conferinței. El însuși se întreba ce vor fi căutând acolo cele

douăzeci de persoane din auditoriu, oameni în toată firea? Un colonel de artilerie nelipsit, două cucoane vârstnice, cu briliante în urechi și blăni de astrahan!... N-aveau altă treabă! Erau probabil și câțiva studenți, iar restul, lume mai nespălată, mai de mahala... deoarece era prost îmbrăcată: „Haina face pe om!” Aceleași figuri în fiecare seară de la 6 la 7. Ce idee pe aceia să se înfunde într-o sală rece și goală ca să asculte banalități și să vadă pe un ecran poze proaste: *Gioconda*... sau *Calul alb* – parcă de lemn – cu Napoleon cu tot! Cine n-a văzut pe cărți poștale!... Un pisălog Dumitriu!

El, Costel, venea acolo miercuri și sâmbăta să aștepte ora șapte jumătate, când Ninon ieșea de la Conservator. În așteptare, avea o altă atracție: pe doamna în gri! Îi plăcea, îl interesa. Ca și mamă-sa, el totdeauna avusese gusturi alese; din romanele-foi-leton prețuia numai personagiile distinse și doamna în gri era tocmai foarte distinsă. Talia zveltă, puful părului care poleia, ceafa albă, profilul palid, delicat. Apoi, de la pantoful de Sueda gri, ciorapi argintii de mătase, paltonul de catifea gri cu blană la fel, până la toca de lame argintiu, toaleta era asortată perfect. Costel, care era cunoscător de modă feminină ca și masculină, privind-o, avea o impresie de lux și nobleță.

Mâini albe ca de zahăr, cu degete ascuțite. Pe mâna dreaptă o brățară lată de argint vechi, tot asortată. Costel își închipuia jartierele de panglică albastră cu buclă argintie, cum văzuse el într-o vitrină; își închipuia acest obiect intim de toaletă, fără nici o cutezanță, respectuos.

Un timp, Costel, care avea fire poetică, se mulțumise cu o contemplare artistică a profilului, abia mai târziu avusese curiozitatea să o vadă din față. Tot frumoasă: nasul drept, gura arcuită și ochii mari argintii, ca apa, ochi asortați care se clătinau tot ca apa și păreau a te sorbi. Nu sorbeau pe Costel, ci sorbeau cuvintele profesorului Dumitriu sau fixau imaginile de pe ecran. Totuși, Dumitriu și ecranul nu păreau a avea aprobarea totală a necunoscutei; se vedea după mișcarea disprețuitoare a buzelor, după privirea de negațiune.

Uneori, Costel, legănat de conferință, cu ochii pe jumătate închiși, clipind numai din când în când spre doamna argintie, visa că e îmbrăcat în haine Louis XV și dă cu eleganță mâna unei marchize ce semăna leit cu necunoscuta în gri. Costel avea noțiuni de istorie și era superior tuturor colegilor de la bancă în ce privește cultura generală și gustul subțire.

La una din conferințe i se întâmplase să ridice de sub bancă și să înapoieze marchizei o mânășă gri și nu se supăraseră de privirea ei de sus și de gestul ei rece, care erau în „stil nobil”. Câte o monosilabă de la bancă la bancă, despre fumul sobei de fier, rămăsese fără răspuns, dar Costel adora femeile mândre. La ora șapte, Costel devenea mai indiferent cu secolul marchizelor, se apropia ceasul pentru Ninon și Ninon nu era răbdătoare – alt stil decât cel Louis XV. „Două femei!” surâdea Costel, complezent cu sine.

Întâlnirea lui cu Ninon pentru întâia oară, acum un an aproape, nu-i putea ieși din minte. Nu înceta să se întrebe cum de se arătase Ninon așa de ușuratică la prima vedere, deși totuși nici până acum încă nu făcuse mari progrese... pe când el ar fi crezut... Nu reușea de fel să rezolve problema și stăruia asupra ei.

Pe calea Victoriei, în dreptul Cafeului Elysée, în martie trecut, Costel văzuse pe Lupescu, cel mai grozav din banda lor, Lupescu „tipul”, oprit cu o damă... Toată ochi! Ochi fardați gros și care aruncau priviri de proiector. Gura plină, desenată violent cu roșu de buze, nas care mirosea în vânt după vânat, obrazul dat cu alb de porțelan, roșit cu cinabru spre urechi, păr tuns băiețește, *tailleur* de catifea verde cu blană gri imitație... Era greu să n-o vezi de departe și să n-o auzi... Râsul sonor făcea pe oricine să se întoarcă.

Costel se oprise de-a dreptul, crezând că e o cocotă și apostrofase pe Lupescu:

– *Mon cher*, nu mergi la aperitiv?

Dama râsese în cascade, cu ochii spre un domn cu barbă care trecea și care prinse din plin privirea ei sclipitoare.

– Mergem, dragă! zisese dama lui Costel, apucându-l de braț.

– Domnișoara Ninon Dragu! Domnul Costel Petrescu – prezentase ca la ambasadă Lupescu, cu mutra lui cea mai serioasă.

Nu păruse a o face din glumă. Lupescu era socotit la bodegă ca un personagiu. Înfumurat, elegant, englez în fine! Avea desigur bani de acasă și era ocupat cu afaceri, despre care nu vorbea niciodată și care îi lăsa mult timp liber. Era singurul din bandă care întreținea raporturi și cu cei de clasa întâia: curse, club... și cabinete particulare.

– Să nu fie din poliția secretă! Îndrăznise unul odată.

Nimeni nu răspunsese și nu se mai pusese niciodată chestiunea. Dar cine era atunci... dama... domnișoara? se întrebese Costel. La prezentarea cu protocol Ninon răspunsese: „Chiar eu!” chicotind.

Așa fusese întâia întâlnire, care trudea și acum creierul lui Costel. De câte ori pe urmă întâlnește pe Ninon, îl oprise ea, ba chiar lăsase pe altcineva – avea cunoștințe multe – și venise spre el. Era tot veselă, dar nu chiar în felul de la întâia întâlnire și Costel se întreba dacă nu cumva fusese el atunci un bătăran, sau care fusese pricina că o luase drept o „damă”. Se întreba, dar, ciudat lucru, nu întreba pe alții; îl reținea ceva, un scrupul, anume faptul că i-o recomandase Lupescu, pe care Costel îl admira cu oarecare teamă.

Acum Ninon îi părea vioaie, deșteaptă, frumușică, ba prea frumușică, și, ce e drept, plină de atenție pentru el, ceea ce îl măgulea și îi dădea remușcări, mai ales că Lupescu îi și dase unele informații pe care tocmai le dorea. Erau trei surori orfane, crescute de un unchi, frate cu tatăl lor, un domn în vârstă cu situație frumoasă. Ninon era cea mijlocie. Terminase școala profesională și trecuse concursul, dar unchiul nu o lăsa să muncească... Ca să nu stea neocupată și cum avea voce frumoasă, se înscrisese pentru canto la Conservator... Locuiau pe Popa Tatu în casă proprie... Ninon avea mulți admiratori, dar era foarte pretențioasă: „Sunt tânără, nu-mi lipsește nimic, vreau să aleg și până atunci să mă distrez!” așa răspundea la propuneri... Unchiul

era generos cu ele, dar cam sever... Costel făcuse bună impresie domnișoarei Dragu.

Cam astea erau informațiile și erau satisfăcătoare. Îi plăcea lui Costel că Lupescu vorbea de ea cu dezinteresare și totodată favorabil. Un moment se temuse că Lupescu face curte fetei, ceea ce l-ar fi înlăturat pe el, iar buna părere despre domnișoara Dragu convenise lui Costel, ca toate părerile mentorului său. Când despre impresia pe care el, Costel, o făcuse asupra domnișoarei Dragu, nu se îndoia! Băgase de seamă că îi place.

Ninon se informase și ea. „Incolor, inodor, insipid”, lămurise Lupescu. „Atunci bun?” „Da. Bun și aprobat.” Răspunsul lui Lupescu ironic, iar Ninon, pe gânduri.

Mai spilkuit ca de obicei, Costel Petrescu trecuse într-o zi pe Popa Tatu: o casă mare, cu subsol și cu toate stururile lăsate. Norocul lui că nu-l văzuse nimeni făcând curte pe sub ferestre.

De pe Calea Victoriei nu lipseau însă nici Costel, nici Ninon. Era aproape un *rendez-vous*. Începuse prin a face câțiva pași împreună, apoi progresase și o conducea până la colț, spre Știrbei, mai târziu până la colțul Știrbei cu Popa Tatu. Se întâmplase, de două-trei ori, să fie văzuți de cineva din familie: „Uite, soră-mea Ana!...” Sau „E sora mea cea mică!” zicea îngrijorată Ninon. Iar altă dată, cu adevărată teamă: „E nenea!” Trecea un automobil cu un domn gras, înțepenit într-un guler prea înalt. Așadar acela era tutorele.

Costel simțea răspunderea acelor accidente. Curios amestec de libertate și de severitate era existența domnișoarei Dragu. Conchidea logic: viața modernă. Se temuse ca nu cumva să i se taie plimbările, totuși regimul urmase neschimbat. Peste un timp, Ninon îi spusese foarte serios:

– Vino la noi acasă să cunoști pe unchiul și pe surorile mele... E mai bine așa!

Costel, bucuros, venise chiar de-a doua zi, spilkuit, firește, dar cam intimidat. În programul vieții lui bucureștene de până atunci nu intraseră vizitele de familie.

Casa domnului Dragu nu semăna de fel cu locuința modestă a dascălului Petre. Un vestibul larg, cu oglinzi mari și preșuri roșii, un fecior cu mănuși albe, un salon cu mobile de nuc masiv, apoi biroul cu scaune de piele rusească și o bibliotecă uriașă, de nuc sculptat, ale cărei uși pline nu lăsau să se vadă cărțile. Impunător. Domnul Dragu îl primise foarte rece. Era felul lui; de la un om așa de important și în vârstă, Costel nu avea nici o pretenție. Apoi el se socotea cam deocheat față de tutore, din pricina plimbărilor cu Ninon.

Văzut de aproape, domnul Dragu era de talie mijlocie, legat, dar nu gras, afară de pânțelele proeminente; cu păr cărunt, tuns scurt ca o perie, și mustăți zburlite și aspre ca de cotoi, ridicate în sus ca ale Kaizerului, cu care Costel îl asemăna. Purta redingotă și avea ținuta și glasul militărești.

După câteva fraze banale – domnul Dragu vorbea cam astmatic –, sosise feciorul cu mănuși aducând dulceață pe o tablă de argint – obicei vechi boieresc, desigur. Între timp apăruse Ninon, pe care o vedea pentru prima oară cu capul gol și care semăna cu Lya de Putty în filmul *Variété*. Primul film pe care-l văzuse Costel licean, la Brăila. Ninon întinsese fruntea unchiului și Costel observase cu neplăcere că nenea avea buze umede și cu negi. Apoi, Ninon invitase pe Costel alături, unde erau prietenele ei și audiența la tutore luase din fericire sfârșit.

De la stânjenirea acelei confruntări, Costel trecuse la zăpăceala unei adunări de vreo șapte fete: cele două surori și prietenele de la Conservator. Nu avuse putință să strecoare un cuvânt în conversația întejită a duduilor, în schimb printre vorbe, glume și râsete, fetele se uitau la el cu un aer șiret. O cutie de bomboane Zamfirescu se golise, Ninon dând exemplul: „Mor după ciocolată!” După o jumătate de ceas, spre ușurarea lui, Ninon propuse lui Costel să iasă în oraș fără a se preocupa de celelalte fete. Ninon avea totdeauna idei originale, dar amestecul de etichetă și familiaritate din casa Dragu zăpăcea hotărât pe Costel, împiedicându-l de la o opinie deslușită. Se oprise la ideea că așa e viața de familie în Capitală.

De atunci înainte, bodega și dancingurile înregistraseră lipsa lui Costel. La început camarazii se interesară, apoi renunțară să-i mai ia urma. Singur Lupescu părea inițiat:

– Te duci uneori pe la familia Dragu!... Nu știi cum se face că eu n-am mai putut merge de mult pe acolo!... spusese într-o zi.

Așadar, Lupescu frecventa casa Dragu. Un mic fior de gelozie străbătuse pe Costel... Dar ce drept avea el!... Lupescu i-o prezintase... Nimic de mirare s-o placă... Cine n-ar fi plăcut-o! Și de altfel lui nu-i păsa. O distracție!... Mai mult, el îi era fetei simpatic!... Până la urmă, Lupescu avea poate afaceri cu domnul Dragu. *Nenea* inspira un mare respect lui Costel; în închipuirea lui, situația socială a acestui domn cu aere de maior de jandarmi în civil creștea tot mai mult. Cutezase odată să întrebe pe Lupescu și aflase că Dragu era vicepreședintele Sfatului negustoresc și mare angrosist pe Smârdan. El, care-l crezuse cel puțin senator, nu fusese de fel decepționat. De altminteru, tonul cu care Lupescu declinase acele titluri le da importanță. Vicepreședinte al Sfatului negustoresc nu e puțin lucru; până la urmă, nici senatorul pe care-l știa Costel – din vedere – nu avea ifosul, răsufarea scurtă și privirea aspră, sub sprâncene stufoase, a domnului Dragu. Nimeni nu te ținea la așa distanță și nu-ți inspira dorința să scapi teafăr de sub acel control. Domnul Dragu era autoritar și părea pătrunzător. Ținea mâinile la spatele redingotei, ca „Napoleon”, și scotea din buzunarul de la piept un portofoliu doldora de mii cu un gest de bancher. Ticuri care făcuseră asupra lui Costel mare impresie.

Costel urmărea două aventuri. Deodată două! Admira cu exaltare pe doamna în gri și ducea fetelor Dragu flori și bomboane. Doamna în gri era un ideal îndepărtat, iar Ninon îi plăcea. Îi plăcea mult, dar n-o iubea. Costel nu se aprindea ca unii. În aparență nici Ninon nu era sentimentală, totuși ea părea amoroasă de el. Negreșit că un băiat nu putea refuza simpatia unei fete nostime cum era Ninon, mai ales un băiat liber și o fată care și ea iubea libertatea. Costel putea profita de favoarea pe care i-o acorda; îl turbura încă din când în când impresia primei lor

întâlniri. De ce oare se purtase Ninon atunci în așa fel? Acum era mult mai cuviincioasă, evita admiratorii, iar în casa Dragu, afară de el, Costel, nu intra nici un bărbat. La Conservator erau colegii! Dar colegii sunt altceva. Costel nu era gelos și se deprinsese cu felul expansiv al Ninei. Singurul pe care-l invidia puțin era tot Lupescu. Nu de altceva. Lupescu, când se întâlneau, era foarte serios față de Ninon și ea la fel; îl invidia pe Lupescu pentru că era mai elegant ca el... Și mai frumos, nici vorbă... Era părerea lui Costel... Dacă ar fi fost femeie, Costel ar fi găsit pe Lupescu foarte seducător. Dar Ninon îl prefera pe el. Chestie de gust. Era bine Lupescu: înalt, subțire, cu fața lină, ascuțită, cu buzele ironice... și cu monoclu; de rândul ăsta însă, succesul era al lui.

Costel luase acum deprinderea să vie la două zile în Popa Tatu, între trei și patru după-amiază. „E ora cea mai bună” îi spusese Ninon însăși, ceea ce arăta o complicitate. Feciorul nu mai apărea; îi deschidea una din fete și nu mai rămâneau în salon și nici în bibliotecă – spre bucuria lui Costel –, ci în camera fetelor, pe coridorul cu geamuri al casei. Devenise acolo familiar, făcea probleme celei mici, care, deși de cincisprezece ani, era abia în a doua la externat. Costel desena și monograme pentru brodat Anei, sora cea mare, fată harnică, urâțică însă și lipsită de cochetărie, dar ea ducea toată gospodăria casei. Cea mică era frumusică, obraznică și ursuză.

Cu încetul Costel intrase în amănunte de familie. Domnul Dragu era foarte bun, dar foarte pretențios. Toate trei fetele păreau a se teme de el.

– E acasă? întreba Ninon, de la ușă, cu pălăria încă pe cap, căci se întâmpla să lipsească când Costel sosea mai devreme.

Când afla că nenea lipsește, Ninon părea mulțumită. Cea mică se strecura ca un șoricel pe coridor, ca să nu întâlnească pe nenea. Ana îi purta și ea mult de grijă. „Un fel de tiran binefăcător!” fusese concluzia lui Costel, care era fin observator. El însuși era foarte mulțumit când tiranul lipsea. Costel îi recunoștea toate meritele, dar nu-l putea simpatiza. Chiar ocultă, prezența lui era apăsătoare.

Epocă plăcută de idilă, care dura de câteva luni cu progrese în familiaritate și prietenie. Familiaritate în sensul că fetele îi spuneau pe nume și el asemeni lor; nu se mai jena nimeni de el când era ceva deranjat în casă; uneori Ninon își schimba rochia când el era de față; firește, se uita în altă parte și ea se trăgea într-un colț, lângă dulapul cu rochii. Alte familiarități însă nu; într-o seară pe stradă, în întuneric, Costel cercase o sărutare și căpătase o palmiță. Nu se supăraseră, ba chiar îi convenea atitudinea. Așadar, numai aparențele erau prea zglobii.

Caracterul Ninon îl avea, e drept, cam dificil, dar sufletul bun. Se irita lesne și atunci nu prea ținea seama de cuvinte, însă îi trecea. Când era nervoasă, cârpea câte o palmă sonoră celei mici, care răspundea între dinți – desigur o obraznicie. Era obraznică tare Lucica și el nu făcea haz, totuși îi era greu să asiste la palmuială și mai ales, delicat cum era de felul lui, nu se putea deprinde cu vocabularul slobod al Ninei. Desigur, ei nu-i spunea nimic; atât ar fi lipsit, să intervină. Ana uneori certa pe Ninon; deși departe de a fi egala ei (în orice fel), avea ceva autoritate, pentru că ea îngrijea pe toți. „Ana, dă-mi! Ana, fă-mi!” Negreșit că dacă Ninon ar fi fost ceva mai dulce ca maniere, Costel ar fi plăcut-o încă mai mult. Purta de grijă să n-o contrazică pentru a evita unele epitete cărora Ninon le da drumul la iuțeală. În momentele când o vedea arțăgoasă, prudent, tăcea; era din partea lui o dovadă de tact. Ninon era și foarte capricioasă; uneori în toane bune cânta, declama și, darnică, împărțea o rochie Lucicăi, care se roșea de plăcere, cu toate că nu știa cu ea niciodată ce simte; un sweater îl da Anei, sincer mulțumită, dar care întreba de zece ori: „Ție zău că nu-ți mai trebuie?” Printre capriciile Ninei – căci fetele, ca și unchiul, îi ziceau Nina în casă, numai prietenele și prietenii o chemau Ninon, Lupescu era cel care o botezase –, așadar, printre capriciile ei era și acela ca nu cumva Costel să vie la altă oră decât cea indicată de ea: „Oricând, trei la patru! Casa noastră nu e moară!” De asemeni nu putea suferi s-o oprească pe stradă când ea avea târguieli urgente. Se înfuria, gata

să-l concedieze dacă îi abătea ei că a fost indiscret. O întrebuse odată de ce nu umblă cu automobilul unchiului.

– Asta e măgărie, să te amesteci în afaceri de familie!

În astfel de ocazii, Ana intervenea împăciuitoare:

– Cere iertare lui Costel! porunca blând Ninei, care, după ceva mofturi, consimțea să surâdă.

– N-o mai supăra! muștra glumeț Ana pe Costel, care se rușina ca un vinovat.

Până la urma urmei, era o familie unită, iar între ei doi erau discuții de amorezați. Ninon, mai ales, ținea în fond la el: cine decât el venea aproape zilnic în casa Dragu, cu riscul să provoace Ninei nemulțumiri cu unchiul? Cine o însoțea pretutindeni – firește unde și când voia ea? Tot ce i se părea lui ciudat în purtarea și capriciile ei venea, desigur, de la împrejurările de familie. Când era bine dispusă, Ninon îi făcea confidențe: Nenea făcuse o afacere cu Ministerul Comerțului! Nenea avea necazuri cu un debitor incorect! Nenea câștigase la sorți la Acțiuni și îi dăruise un inel cu brilliant, nu era o piatră mare, dar va veni și aceea. Visul Ninei, ca și al lui Costel, era însă o haină de blană... Ana era zgârcită și puneu bani la o parte. E drept că ele n-aveau prea mulți bani de buzunar, căci nu posedau nici o avere a lor, proprie. Totul era al unchiului, care le va înzestra la timp, așa cum va crede. Până atunci le da tot ce le trebuia, de aceea nenea trebuia foarte mult menajat. Recomandația asta, făcută anume lui Costel, era un semn de tandreță: Ninon dorea ca el, Costel, să fie bine văzut de unchiul, atitudine afectuoasă care corecta epitetele urâte și acel: „M-ai plictisit!” – care revenea ca un refren penibil.

Pentru astfel de bune sentimente, Costel avea față de unele necuviințe multă răbdare. Îl costau mai ales anume observații nedelicate: „Ce ești așa de jigărit azi!” Sau: „Mi-e rușine să umblu cu o secătură ca tine!”

Un fel de a vorbi, firește, dar care lovea în unele puncte dure-roase: familia și îmbrăcămintea. Era băiatul dascălului Petre, ce e drept; iar în ce privește eleganța, nu putea firește egala pe un Lupescu, mai ales că florile, bomboanele și târguielile mărunte

ale Ninei, pe care negreșit n-o putea lăsa să le plătească când erau împreună, micșorau sumele destinate creditorului, iar scumpirea stofelor creștea, creștea. Timpul cât nu era ocupat la birou și cu Nina, Costel îl trecea îngrijindu-și hainele: ciuinel, benzina, neofalina, anume fără miros, și călcatul cu aburi nu mai aveau pentru el secret de întrebuițare. Acum în urmă i se adăugase lui Costel și o povară pe conștiință. Niciodată nu fusese dator cu bani; era un băiat ordonat și avusese până atunci groază de operația asta, pe care o credea nefastă. Deunăzi însă, după crize alternate de nervi și de melancolie, Nina îi mărturisise, în secret chiar de Ana, că a pierdut un medalion oferit ca mărtisor de nenea și trebuia neapărat să-l înlocuiască. Găsise la Belmont unul la fel, dar n-avea bani; cu timiditate spusese suma: două mii de lei. Costel se înfiorase; oameni milionari ca Dragu puteau da cu înlesnire asemenea daruri, Ninon era prea neglijentă; astfel de obiecte se păzesc mai bine.

Totuși datoria lui cavalierească era să înlesnească pe Ninon în necazul ei; era și o satisfacție de amor propriu. Nădușise o săptămână la birou până când să se hotărască să ceară lui moș Dighiu, casierul, care da în oraș bani cu împrumut.

– Fie! Dar numai o dată și pentru că te știu băiat chibzuit! Altfel nu dau nimănu de la birou.

Costel crezuse că pentru acel caz excepțional se poate duce la casa Dragu la altă oră decât cea obișnuită. După ce așteptase destul de mult la ușa de intrare, Ninon trimisese răspuns că are migrenă. Era întâia oară când nu-l primeau; ofensat, Costel, fără să se hotărască să plece, sta în fața Lucicăi, care se uita la el cu mutra ei obraznică. Printr-o bună inspirație, întinsese plicul cu bani fetei, care fugise cu el în casă. Costel era ajuns la colțul uliței, când Lucica îl întoarse: Nina îl poftea, cu toate că era bolnavă.

În adevăr, Nina sta culcată și cu ochii închiși gemea. Era îmbrăcată cu un kimono frumos, de mătasă înflorată, care contrasta cu mobilierul modest din camera fetelor. Despre modestia camerei lor, Nina la început dase o explicație: aveau la dispoziție toată casa, iar la ele în cameră puteau face câtă dezordine și zgomot

voiau, căci nenea nu venea acolo niciodată. Acum mai de curând spusese că le trebuie o cameră mai mare și că era greu pe un același coridor cu unchiul, de aceea era proiectat să se repare pentru ele camerele din subsol; vor fi mai la ele acasă. Costel era prea străin ca să aibă opinii, dar în principiu nu putea suferi subsolul – chiar confortabil, cum va fi fost cel al casei Dragu; totuși o intrare separată de aceea a lui Dragu îi convenea. Pe Ninon n-o durea decât capul, dar foarte tare; de altfel, nu era singură; se afla acolo și un fel de rudă, pe care Costel o zărise uneori și care nu-i era prea simpatică. Era o femeie de vreo treizeci și cinci de ani poate, destul de frumoasă, dar cu apucături prea familiare și cu un fel curios de a se îmbrăca. Totdeauna aceeași rochie de catifea neagră, cercei lungi cu pietre – desigur, false – și o brățară-ceas, cu diamante adevărate – spunea.

Verișoara Leontina, cum îi ziceau fetele, nu vorbea decât cu „apropouri” și făcând semne, lucru supărător pentru cei care erau străini de acele subînțeleșuri. Față de ea, Costel se simțea caraghios și neliniștit, deși verișoara Leontina era foarte amabilă cu el, nici nu-i spusese Ninei cât de amabilă. De altfel, chiar în fața lor, îl poftea stăruitor să vie pe la ea, ceea ce îl plictisea așa de tare, că roșea. Ninon intervenea atunci cu obișnuita ei nesinchiseală:

– Tacă-ți gura, Leontino!

Ce fel de rudă era? Părea că nici unchiul n-o prea suferea, deoarece se ferea de el. Necuviincioasă, verișoara Leontina zicea domnului Dragu „Moșu”. Când Costel cercase a întreba pe Ninon, îl repezise: „Rudele sunt rude!...” Ana tăcea, ceea ce era tot un fel de a apăra rudele, numai cea mică râdea obraznic, era rău-crescută fetița asta!

La drept vorbind, Costel recunoștea că e cam egoist; lui nu-i plăceau nici camaradele de la Conservator; atunci când se nime-reau împreună, era pentru Costel o zi pierdută: nici nu puteai închipui glume mai nesăbuite ca ale lor; când încetau de a-și bate joc de toată lumea – o lume necunoscută lui Costel –, era un almanah complet de anecdote picante. La obiecțiile lui, Ninon îi

explica rezonabilă că e nevoită să trăiască bine cu camaradele, ba chiar simpatia lor era o laudă pentru ea; Costel putea fi destul de mulțumit că ea nu le seamănă.

În fond, Costel nu era prea convins că Ninon nu le seamănă. Trebuia recunoscut că el era mult mai puțin sincer în sentimente decât ea. În mintea lui o judeca adesea fără multă cruțare, iar când cineva îl tachina despre Ninon, lua un aer indiferent sau făcea o glumă despre „aventurile Capitalei”. Nu era frumos din partea lui – mai ales că Ninon se arătase cu el serioasă. Nu căpătase el o palmă când îndrăznise prea mult? De atunci nu mai reîncepuse și de altfel el nu ținea la dezmiertări, fusese mai mult așa, o probă.

Ninon în genere era iute la mână ca și la vorbă. Lucica, bucătăreasa, feciorul chiar îi cunoșteau lăbuța, ba uneori și Ana lua din treacăt ceva. Pentru Ana, Costel se indigna: o soră mai mare și, în atâtea privințe, chiar superioară lui Ninon: gospodăria de pildă. Cât despre fecior, indignarea lui era încă mai mare: o fată să bată un bărbat! Costel lua aerul cel mai nemulțumit, dar Ninon îi întorcea spatele sau îi arăta ușa. Nu știa multe; o fată și jumătate, trebuia numai să-i înțelegi șicul.

Dacă în amănunt Ninon se arăta capricioasă, apoi cu privire la alte lucruri mai însemnate Costel îi rămânea el dator. Când, de pildă, se glumea despre căsătorie cu aluzie la Costel, Ninon nu făgăduia, ceea ce era drăguț din partea ei. Mai mult încă: fată frumoasă, bogată, care putea avea pretenții, spunea că nu vrea să se mărite, ceea ce era tot o atenție pentru el, care nu putea fi pretendent. Declara că el îi place așa cum e acum – aluzie secretă la relațiile lor. Era timp destul pentru măritiș... ea era tânără... apoi vrea să termine Conservatorul și să cânte la Operă și poate bărbatul nu i-ar fi permis... Să se mărite fetele care n-aveau alt ideal.

Costel se întreba atunci dacă, eventual, Ninon ar fi renunțat pentru el la Operă. Într-un elan de vanitate își închipuia că da, ar fi renunțat. Asta firește dacă ar fi fost vorba de căsătorie. Așa cum erau însă lucrurile, ideile Ninei conveneau foarte mult lui

Costel, care nu se putea gândi la însurătoare. Adevăr vorbind, el nu-și simțea aptitudinii casnice; ca și Nina, starea actuală o găsea destul de plăcută, apoi situația lui materială abia era suficientă, așa singur cum se afla. Chirie de casă, lemne, lumină etc... erau atâtea sperietori, și mai ales vrea hotărât pentru la anu' palton cu blană, hotărât!

Pe chestia căsătoriei era uneori chiar absurd. Într-o zi, la birou, moș Dighiu îi spusese că l-a căutat „logodnița”.

– N-am logodnică! răspunse cu bruschețe.

Abia pe urmă își dase seamă că l-a căutat Ninon, care se servise de titlul ăsta ca pretext.

– O prietenă a mea! spusese cu emfază.

Moș Dighiu păruse ușurat. La prima vedere, Ninon nu inspira multă încredere și bătrânul se va fi gândit la cele două mii lei încă neachitați.

Era totuși o mică lașitate din parte-i să se lepede de ea; câți tineri n-ar fi fost măguliți! De ce-l căutase Ninon oare? Cercase la Conservator după-amiază, știind că are curs; o întâlnise. Ninon îl căutase pentru a-i spune să nu vină la ele a doua zi, fiindcă nu sunt acasă, fără alte explicații. Costel se întunecase; ținea mult la vizitele lui și absențele nemotivate îl enervau.

– Nu sunt logodnic! gândise cu necaz... Bună familie, dar plină de mistere...

Din răzbunare spusese Ninei cum a dezmințit-o către Dighiu. Ninon se ofensase și-i reproșase că nu e în stare să susțină o minciună inocentă a ei. Parcă era să-l ducă cineva la Primărie. Avea el cap de însurătoare!

Avea dreptate Ninon; prea elegant nu se purtase. Tot ea avea mai mult sentiment; totuși, când era vorba de însurătoare, Costel reacționa fără voie, lipsindu-se de eleganță. Socotite însă toate la un loc, relațiile lor rămâneau destul de plăcute. Costel cunoștea traiul altor băieți, nu erau mulți care să fi avut o prietenă așa de chipeșă ca Ninon. Viața Capitalei! gândea Costel. Ce ar fi zis dascălul Petre și mamă-sa chiar de astfel de prietenie: o fată de cea mai bună familie, care umbla singură cu el ziua și noaptea. Așa

erau noile obiceiuri! Totuși unchiul lor era destul de sever și Ninon destul de serioasă, deoarece nu se întâmplase nimic serios între ei...

Zilele din urmă bântuise un fel de vânt rău care se întetșise. Începuse prin mărturisirea Ninei, cum că unchiului i-a abătut asupra vizitelor lui și le-a interzis fetelor să-l mai primească. Ninon avea o idee: s-ar putea servi cu folos de minciuna de deunăzi și spune lui nenea că Costel o cere în căsătorie. În formă de logodnic putea urma să vină, iar data nunții se amâna la nesfârșit. Dacă i-ar fi constrâns, n-aveau decât să strice logodna, ca atâta lume, și, firește, să se despartă – până atunci însă câștigau timp.

Ideea era și drăgălașă și destul de practică, cuvântul însă de „logodnic” avea darul să agaseze pe Costel. Văzând că tace, Ninon își retrăsese propunerea cu răceală și plecase îndată, pretextând că e ocupată.

Se despărțise cu impresia unei rupturi. A doua zi însă, o întâlnise la unu pe Calea Victoriei și, calmă, îi spusese că poate veni ca și mai înainte, deoarece a aranjat; părea puțin tristă, Costel se simțise mișcat, bucuros că totul merge mai departe. Hotărât, Nina știa să fie foarte drăguță și ținea la el. Mai puțin plăcut se sfârșise altă scenă. Întorcându-se cu Ninon din oraș, pe seară pe la opt, zărise pe Lupescu la câțiva metri de ei, ieșind tocmai de la casa Dragu. Cu gulerul ridicat, nu-i văzuse sau se făcuse că nu-i vede. Nina împiedicase cu asprime pe Costel să-l strige.

– Ana lipsește, mormăise Ninon și intrase acasă ca o vijelie.

Costel rămăsese în fața ușii, se auziră țipete ascuțite și glasurele deopotrivă de furioase ale Ninei și Lucicăi.

– Na! Na!... Mai vrei?

Palme și bufnituri! Bătaie în regulă, însoțită de cuvintele cele mai urâte, zbierate de Ninon.

– Uite așa! Uite așa! În necazul tău! Și am să mai fac și mai și! Ți-o plătesc eu! scrășnea printre oftaturi cea mică.